

**Dissertatio medica inauguralis, de hysteria ... / eruditorum examini subicit
Joannes Caldwell.**

Contributors

Caldwell, John.
University of Edinburgh.
Royal College of Surgeons of England

Publication/Creation

Edinburgi : Apud Balfour et Smellie, 1780.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/et2nk39q>

Provider

Royal College of Surgeons

License and attribution

This material has been provided by This material has been provided by The Royal College of Surgeons of England. The original may be consulted at The Royal College of Surgeons of England. where the originals may be consulted. This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

DISSERTATIO MEDICA
INAUGURALIS,
DE
HYSTERIA:

QUAM,
ANNUENTE SUMMO NUMINE,
Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,
D. GULIELMI ROBERTSON, S. S. T. P.
ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI;

NEC NON
Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,
Et nobilissimæ FACULTATIS MEDICÆ decreto;
PRO GRADU DOCTORATUS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subijcit

JOANNES CALDWELL,
HIBERNICUS,

Soc. Chir.-Med. Sod. Hon. et annis 1779-80 Praef. Ann.

——— Varium et mutabile semper
Foemina.

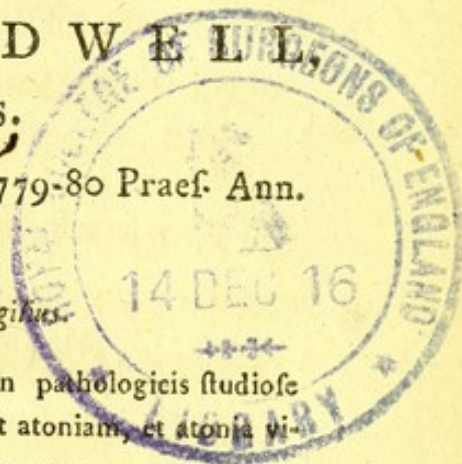
Virgilius.

Adeo perpetua haec sit microcosmica lex, in pathologicis studiose
imprimis observanda, quod spasmus relinquat atoniam, et atonia vi-
cissim spasmis ingignendis velificetur. *Hoffmannus.*

Ad diem 24. Junii, hora locoque solitis.

EDINBURGI:
Apud BALFOUR et SMELLIE,
Academiae Typographos.

M,DCC,LXXX.

Esse,

1853

IN AUGUST

OF THE

Y. S. T. E. R. I. A.

OF A M.

ANNOUNCING

BY APPOINTMENT

DOUGLASS MINOR

ACADEMIC

THE

AMPHITHEATRE

OF THE

PRO GRADU

DOCTOR

OF THE

EXAMINATION

JOHN

THURMAN

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

Viro generoso, egregio,

GULIELMO CUNYNGHAM

DE SPRINGHILL,

In Comitatu Derriensi,

ARMIGERO,

In curia Hibernica Senatori integerrimo ;

Cujus confilio amicissimo,

Studio theologiae,

Post operam diu impensam,

Posthabito,

Arti Apollinari animum appulit ;

Indole probissima, et humanissima,

Moribus suavissimis, et urbanissimis,

Virtute eximia et singulari ornato,

Insigni, spectato, praeclaro ;

Patrono suo magno,

Summa cum veneratione semper suspiciendo,

Diligendo, honorando ;

Ob

Ob insignem voluntatem,
Amicitiam in rebus laetis et adversis,
Intemeratam,
Et plurima, fere innumera, beneficia,
A parente suo illustri, seipsoque,
In auctoris patrem suosque,
Largiter collata;
Verbis folis, heu! repensa;
Quorum, quamdiu vivere dabitur,
Memori pectori haerebit,
Grata omnium recordatio;
Hasce studiorum primitias,
Exiguum, sed publicum,
Existimationis sinceræ, et observantiæ summae,
Testimonium,
Necnon animi grati et devincti,
Monumentum,
Sacras esse voluit

JOANNES CALDWELL.

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

HYSTERIA.

PRO O E M I U M.

CONSIDERATA mecum magna ac funesta morborum copia, quae sanitati generis humani quotidie insidias parat, eamque non raro destruit, incertum reddidit animum, quemnam potissimum eorum thematis loco explicandum mihi feligerem. Opportune autem venit mihi in mentem, nullam morborum classẽ esse quae majore ferocitate, ac magis horrendis visu symptomatis, mortales excruciat; de qua auctorum celeberrimorum opera adeo manca, indigesta, et distorta sunt; et ergo quae majorem fructum libris devoto promittit, quam illam cui titulo est Neuroses.

Ex

Ex hac classe vix ulla species tam contumax et horrida est, quam Hysteria; et certe omnium haec longe frequentissime corpora humana affligit. Si his rebus addantur aegrotantium plerumque, foemini saltem sexus, superior dignitas, sensibilitas exquisita, cum ingenio alacri et sagace illius partis sexus, huius morbi saevitiae maxime opportuna; aetas juvenilis, et mutati mirifice animi conditio perdita; causa, cur hanc speciem omnibus aliis praeponerem, statim apparebit.

Inter veteres opinio, foeminis proprium hysteriam morbum esse, invaluit. A medicis vero in arte sua celeberrimis, viros hocce morbo laborantes se vidisse asseverantibus, haec observatio e scholis prorsus eliminata fuit.

Viris tam magnis contradicendi nullo pruritu impulsus, sed veri investigandi ardore incitatus, exoletam hypothesein quodammodo recoquere, inter alia, in hoc tentamine audebo; et hoc in loco pauca argumenta, huc inservientia, dabo.

1. Medici, qui hysteriam viros affligere viderunt, perpauca numero sunt; et, post longam vitam in arte Apollinari multum et late versatam, vix duo istiusmodi exempla aliquis noverit.

2. Qui malum viros occupare nunquam viderunt, fere innumeri sunt.

3. Causae hysteriae excitantes, tam inter viros quam foeminas, multo frequentius nuper locum habent, et multo diutius durant; sexum tamen foemini-

num

num solum graviores effectus illo modo passum fuisse, inter omnes convenit.

4. Hysteriam, sensibus internis et externis integris, cum convulsionibus lenissimis, quam epilepsiam sensibus prorsus abolitis, cum convulsionibus vehementissimis, simulare, multo facilius esse apparet: Hanc tamen multos cum successu imitari, quotidiana experientia docet*. Ex omnibus, causa proxima connexis, aequus et eruditus lector utramque sententiam, velut in trutina positam, libret; et quod probabilius apparet, exinde concludat.

Opusculum sequens, die solenniter constituto, examini subijciendum, summa qua poteram diligentia, variis aliis studiis haud negligendis occupatus, conficere, et ordine, usui quam maxime accommodato, conatus sum tradere.

S I G N A M O R B I.

Hic gravissimus et admirandus affectus plurima comprehendit symptomata, quae varias in diversis corporibus formas induunt; nec unquam fortasse caterva symptomatum depingenda, in eodem corpore, simul et semel observatur.

P R A E N U N-

* De Haen, Sauvag. &c.

PRÆNUNCIA SYMPTOMATA.

Fœminae per intervalla, e levi vel nulla manifesta causa, moestae, cogitatione defixae, solitudinis amantes, et anxiae, ex improvise evadunt; de lassitudine, et imbecillitate conqueruntur; taedio habent omnia, vixque ulla re delectantur. Pallor faciei languidus, et aspectus tristis, oscitationes et pandiculationes aegrotantium a spectatoribus percipiuntur. Vigiliae, animi perturbationes, cogitationum aestus et fluctuatio, molestissima animi incertitudo, rei cuiusque formido et suspicio, et e minimo rei inopinatae superventu trepidatio invadunt. Tandem de cordis palpitatione, cum insigni ejusdem oppressione, laborantes queri solent. Agitationes convulsivae fugaces, cum formicationis, vel aerae, modo frigidae, modo calidae, sensu; cordis et arteriarum pulsationibus plerumque longe celeriores, aliquando multo rariores; varias corporis partes exiguas, mox abdomen, mox pectus, mox artus, vel caput, praecipue oculos, vehementibus vibrationibus, dolore vacuis, occupant. In capite dolores atrocissimi et molestissimi sentiuntur; aliquibus totum caput dolet; quibusdam dimidiatum; aliis dolor atrox est, exiguam capitis partem occupans, aliquando lancinans, cui nomen Clavus Hystericus dari solet: Nonnullis circa oculos dolor imprimis percipitur, ex sua sede quasi erupturos. Pro dolore plerumque sensus frigoris, vel ponderis gravantis, multum urget; sed, subitaneo ardoris sensu, caput nonnullis per-

perfunditur, cum vertigine, visu obnubilo, tinnituque aurium vario. Hi dolores, certis interdum periodis, praesertim mane, affligunt. Oculis, quasi muscarum volitantium, colorum, scintillarum, nebularumve, vel aliarum rerum simulacra, obversantur, multisque levis lachrymarum fluxus molestus est.

Incubo, somnis turbulentis, et insomniis terrificis, excruciantur aegrae, vel noctes insomnes, cum crebra corporis agitatione, ducunt; vel trepidae exiliunt e somno, si forte obrepere incipiat. Irritationis et ardoris sensus in organis urinae, cum mingendi desiderio immodico, urinae limpidae copia profusa erumpente, invadit. Saliva copiosior fluit, et sudores nocturni, praecipue matutini, contingunt. Citius, seriusve, morbo potestatibus nocentibus aucto, haec symptomata ingravescent; sed interdum inopinanter, potestate nocente fortiori adhibita, morbi paroxysmus incidit.

P A R O X Y S M I S Y M P T O M A T A.

Symptomata supradicta, paroxysmo jam ingruente, omnia incrementum sumunt. Pulsus debilior, minor, frequentior micat. Respiratio brevis, crebra, et plurimum impedita evadit. In ventre murmura, et varii sonitus audiuntur. In plerisque quasi globi cujusdam motus in abdomine, praecipue ex hypochondrio sinistro se volventis, ad ventriculum et fauces ascendentis,

B

ibique

ibique strangulantis, percipitur. Cum globus ad ventriculum pervenerit, saepe nausea, vomendi nifus, rarius vomitus, excitantur.

Huc illuc in gyros, variasque flexiones coactus, corporis truncus vehementer detorquetur. Convulsiones universales raro contingunt: Plerumque sine membrorum contractione, in ventre inferiori, ventriculo, thorace, faucibus, et capite; scilicet in eorum aliquo, aut successive in omnibus, paroxysmi tragoedia peragitur. Alterutram manum subinde ad fauces et pectus aegrotae adducunt, iterumque retrahunt, et has partes immodice premunt, vel tidunt.

Singultus peculiaris sonorus, gallinae cantui quandatenus, quibusdam iudiciis, similis, saepe exauditur. Umbilicus haud raro intro retrahitur, et dentes fridere percipiuntur. Spiritus brevis, et maxime difficilis ducitur. Vox perit. Arteriarum pulsationes vix sentiuntur. Ejulatio, neque metu, neque hortatu, neque aliis artibus compescenda, saepe accidere solet. Multae lachrymantur; aliae contra in risus immodicos solvuntur; aliae, sed raro, utrumque vicissim faciunt. Oculi plerumque clauduntur. Plerisque alvus astricta est; flatus coercentur: Et saepissime fistulae tenuissimae, qua clyster infunditur, ani sphincter introitum non praebet. Paroxysmo remittente et abeunte, pulsus fortior, mollior, et tardior redditur. Facies explicatior, et rubicundior fit. Vox restituitur.

Tunc

Tunc fabulas absurdas delirique quaedam loquuntur. Foeminae, nisi delirio correptae, quae dicuntur audiunt, et eorum, post paroxysmum, etiam recordantur*. Flatuum ingens proventus, sursum per os emissus, vel deorsum per inferiora erumpens, multum levat, et non raro malo remittente occurrit.

Symptomata omnia, instante mensium fluxu, praecipue infestant, aut augentur. Post aliquod tempus paroxysmus cessat, et tunc aegrotata de capitis dolore, languore, et lassitudine queritur. Paroxysmi nunc crebrius, nunc rarius invadunt, nunc brevius, nunc diutius durant.

Per intervalla, in tempore paroxysmis libero, praefertim a sumpto cibo, ventriculus, necnon totus inferior venter, praecipue hypochondrium sinistrum, magnopere inflantur; et tota symptomatum dyspepsiae caterva, per anorexiam, nauseam, vomitum, flatum, ructum aquosum vel acidum, ruminationem, borborismos, cardialgiam, gastrodyniam, tormina, et alvum
plerumque

* Ad impressiones rerum percipiendas, requiritur animi attentio, vel saltem tranquillitas. In irae paroxysmo enim multi vulnus non sentiunt, nisi defervescente pathemate, aut cruore conspecto. In summo terrore, usitata non audiunt perterriti: "Ad ideas quoque in memoriam revocandas, requiritur post perceptionem animi consideratio, quae morem utilem, corpora externa manibus volvendi, vel oculis undique lustrandi, refert †." Hinc quaedam interdum hystericis ignota videantur.

† Prof. celeberr. Reid, Prael. pneumatol.

plerumque astrictam, rarius solutam indicata, saepe apparet †.

De dolore lateris, saepius sinistri, thoracis partem aliquando occupante, foeminae multum conqueruntur. Dolores vagi oriuntur, et ultro citroque excruciantes transcurrunt : Sed interdum thoracem, ad scapulam alterutram et cervicem extendentes, misere fixi occupant. In faucibus, et thorace etiam, saepenumero magna angustia sentitur ; hauriendi potestatem molestam, respirationem difficilem, et ad motum quemvis laboriosam, faciens ; vel, si antea difficultas spirandi adfuisset, eandem magnopere augens ; etiam in nonnullis paroxyfmi asthmaticis quodammodo similes ingruunt. Facies rubore fugaci, aliaeque partes ardore subito excitato perfunduntur. Palpitationes cordis, praesertim nocturnae, dyspnoea, capitis dolor, vertigo interdum ad vacillationem crurum aucta, subinde vehementer invadunt. Animus magis anxietudini melancholicae deditus observatur ; neque adeo varius, neque tot felicibus lucidisque intervallis fruitur, ac plures scriptores depingunt ; plerumque valde demissus est ; et aegrae, multis lethiferis, quibus revera immunes sunt, morbis, se credunt laborare. Exspes, a levi causa iracundus, vel morosus animus est. Tussicula sicca, cum suspiriis altis, saepe molesta, et diuturna est. In vicinitate aortae descendens, circa regionem umbilicalem, in hypochondriis, et aliis corporis partibus, pulsationem insignem, cordis palpitationem

† Nullus inter hysteriam et dyspepsiam nexus necessarius est ; illustriss. Cullen Praelect.

tionem aemulantem, aegrotae sentiunt; et hunc motum medicus, manu admota, plane percipit. Aegrotantes, prae insigni cruciatu, dies et noctes plerasque infomnes degunt. Animi incertae et impatientes multos consulunt medicos, quos querelis, sanitatis recuperandae desperatione, remediorum inani *successu* discruciant; varias tamen assidue appetunt medicinas. Amorem effraenum vitae et voluptatum, minimorum incommodorum intolerantiam, et exaggerationem imaginariam, cum summa animi sensilitate, et irritabilitate, quasi comites, hic morbus habet. Calorem generandi potestas, perspiratioque Sanctoriana, multum diminuuntur. Menses, si stabiliti fuerint, tandem plerumque suppressi fiunt; interdum immodice fluunt; et, in alterutra conditione, fluor albus raro abest. Aegrotae emaciatæ aliquando, earumque caro flaccida, cutis lurida, oculi tristes, et admodum humidi, et spiritus foetidus, evadunt. Faciei rubore fugaci, aliarum partium calore vago, et symptomatis febris, praesertim post cibum stimulantem sumptum, vel per noctem, in qua sudor in partibus superioribus occurrit, hystericae correptae sunt. Malum inveteratum, morbum symptomaticum lethalem in sodalium trahit: Et ictero, tympanitide, ascitide, quin et epilepsia, vel apoplexia, mortem cum fide indicat.

Hysteriae obnoxiae sunt foeminae cujusque aetatis, conditionis, et temperamenti, sive simplicis, sive compositi, nisi melancholici proprie dicti; divites, pauperes, virgines, nuptae, et viduae. Sed foeminis
summa

summa animi sensilitate, et ingenio acutiori praeditis, ab anno aetatis decimo quinto ad tricesimum quintum, virginibus viro maturis, viduis junioribus vegetis, foeminis conjugatis, sine prole tamen viventibus, et urbanis multo magis, quam rusticis, praecipue infesta est. Viragines minus saepe, sed magis aspere patiuntur.

Est autem huic affectui non parva symptomatum et asperitatis varietas.

Foeminae non paucae multis symptomatis depictis correptae sunt, sine paroxysmi accessione; et harum multis crebra deliquia superveniunt. Temporis momenti spatio reclinantes, quietae, cum pulsu diminuto, tardiori, obscuro, sed qui semper percipi possit †; voce perdita, oculis clausis, corpore, praecipue partibus extremis, frigido; sine sensu, motu, vel respiratione manifesta, nisi candela accensa, ori applicata, aliisve artibus detecta ‡; quasi syncope correptae, aut mortuae, plerumque a quinque ad quindecim minuta jacent §. Quaedam sepulturae, pro mortuis habitae, destinatae fuerunt, quae tamen postea revixerunt ¶. Accessione remittente, intestina obmurmurant; oculi attolluntur; genae rubore suffunduntur; actiones animales restituntur; corpus incalescit; aegraeque suspiriis profundis emissis, ad se redeunt.

† Viri egregii Whyttii opera.

‡ Ibid.

§ Ibid.

¶ Hoffman. Alex. Bened. et Ambr. Par. in Sennert. operibus.

deunt. Colica, dysuria, ischuria, doloribus renum et vesicae, quasi ex calculo progredientibus †, haud raro excruciantur.

In regulae congruentem, et anomalam, natura duce, hysteria distingui potest.

Cum paroxysmus, supra depicto similis, occurrit, regulae congruens dicatur. Si vero multa symptomata enumerata, sine paroxysmo, in foemina mobilitate morbida praedita observentur, praesertim si syncope, qualis depicta, saepe discruciet; malo hysterico anomalo, proprie, ut mihi videtur, aegram affici affirmari possit.

DEFINITIO MORBI.

Nusquam fortasse in nosologia methodica, egregii Culleni solertia propria, et praestantia usitata, majore splendore effulserunt, quam in hysteriae definitione reformata. Tamen liceat mihi celeberrimi viri verbis, paululum mutatis, uti.

DEFINITIO HYSTERIAE REGULAE CONGRUENTIS.

Ventris murmura, urinae lymphidae copia profusa, cordis palpitationes, animus, nec sponte, varius et
muta-

† Virorum praecclarorum, Homii Principia, Gregorii Praelect. clin.

mutabilis ; sensus globi in abdomine se volventis, ad ventriculum et fauces ascendentis, ibique strangu-
lantis ; corporis truncus in gyros, variasque flexiones
detortus.

Animum nullius altius penetravit quam meum
morbos definiendi difficultas ; ignorantia igitur, quam
arduum opus foret, hysteriam anomalam definire, non
ut susceperem inductus fui ; neque arrogantia, sed
necessitate quodammodo impulsus ; quia sine ea,
magis manca haec dissertatio esset ; et quia eruditi, fa-
mam bonam jam acquisitam super talem rem commit-
tere parum cupidi, istiusmodi tam arthritidis quam
hysteriae definitionem, utpote multis difficultatibus
obstitam, proponere noluerunt.

Morbi, quippe qui tam mutabiles existant, definitionem
logicam omnino respuunt. Sed inter rei nosologicae
incumbentes, descriptio brevis dicitur definitio. Si
igitur hysteria anomala dignosci, breviter quoque quo-
dammodo describi, i. e. definiri potest.

DEFINITIO HYSTERIÆ ANOMALÆ.

Ventris murmura, urinae limpidæ copia profusa ;
cordis palpitationes, agitationes convulsivæ in variis
corporis partibus exiguis ; dolor capitis, exiguum
praecipue spatium occupans ; vertigo, tinnitus au-
rium, vigiliae, somni turbulenti, dolores vagi ; fau-
cium, et in thorace sensus angustiae ; tussicula sicca,
singultus peculiaris sonorus ; e minima re inopinata,
trepid-

trepidatio, saepe deliquii animi species, vel colica, in foemina animo vario et mutabili praedita.

Signa omnia enumerata fortasse raro, simul et semel, in hoc morbo multiformi expectanda; neque profecto ad morbum dignoscendum tot necessaria.

C A U S Æ R E M O T Æ.

Causae remotae hysteriae a medicis apte distinguuntur in feminium, et potestates nocentes. E quibus

S E M I N I U M.

1. Affectui hysterico opportuna sunt foeminae, quibus habitum corporis debilem, mollem, sensilem, et mobilem natura praebuit; vel vivendi ratio forsve acquisivit. Hoc verum esse, filiae a matribus hystericis natae, a morbis acutis et debilitantibus convalescentes, et otio luxuque educatae, hysteria correptae quotidie docent. Vix ullus est morbus, quam hysteria magis gentilitius; radices enim agit in fibrarum habitu, quae nascuntur ad convulsiones suscipiendas dispositae. Ab ipsa nativitate multae, labe haereditaria impressae, nihil sensui, aut imaginationi, fortius et vehementius oblatum tolerare possunt, quin statim in confusiones adigantur. Hinc hystericæ morbi haereditatem posteris saepe tradunt. Sed labe haereditaria, silente feminio in matre, vivendi ratione

tione mascula et temperata domito, ex avia derivata fuit in neptem.

Generis nervosi mobilitas, et omnium solidarum partium laxitas et debilitas, his notis stipantur: Pulsus debilis, parvus, et frequens est; et a casu quovis inopinato, e. g. levissimo januae strepitu, exercitatione, stimulantibus, multo magis quam inter vegetos, frequentia augetur. Cor saepe palpitat. Animus varius, et a levi causa vehementibus motibus agitato; imaginatio vivida est. Frigoris calorisve gradus, subito mutatus, multum incommodi incutit. Capilli solito laeviores, colore rubescences, vel splendidiore, et tempore verno defluentes observantur. Cutis albida et nitida, vel, si jam multum debilitata fuerit aegra, coloris cinerei; caro flaccida est. Morbis a debilitate et irritabilitate pendentibus, menorrhagiae, diarrhoeae, multisque ex neurosum classe sic constitutae, obnoxiae sunt.

2. Hysteriae obnoxiae etiam sunt in arteriis plethoricae. Ex historia apparet, hysteriam in periodo plethorica maxime grassari; et alios morbos a mobilitate et plethora provenientes, scilicet asthma et epilepsiam, omnibus notum est, per idem tempus infestare. Plethora insignis arteriarum, nisi in corpore mobilitate praedito, vix inveniri potest; et ex his praecipue temperamentum sanguineum nunc depingendum, usque eo, quo opus utileve erit, ad diagnosin stabiliendam, constare videtur.

T E M.

TEMPERAMENTUM SANGUINEUM.

In corporibus ad hanc normam constructis, partes solidae laxiores et molliores, vulgo humidae; capilli molles, plerumque rufi vel flavi aut albidii, observantur. Musculi irritabilitate insigni, nervi sensu exquisito et mobilitate propria, praediti sunt. Arteriae colore plerumque florido, cute molli et laevi, calore magno, corpore crasso ac turgido, fronte lepida et laeta, amplae et plenae apparent. Pulsus frequens et mollis est. Secretiones et excretiones commodissime procedunt. Motu facili, prompto, et agili, ad omnium generum actionem corpus pollet.

Animi habitus secundum corporis texturae diversitatem diverse formatur. Mobilitati corporis in temperamento sanguineo animi status respondet. Animi affectus mirum in modum vividi et excitati faciles; levibusque causis e spe in timorem, e moerore in gaudium, e dolore in voluptatem, perfacile transeuntes. Insigni animi alacritate et laetitia sanguineo temperamento praeditae gaudent; de futuris minime sollicitae, ad labores necessarios remissae, et propositi saepe temere suscepti parum tenaces.

Res minime accurate fere omnes perpendunt, et ideo malum de iis iudicium saepe ferunt. A contemplationibus diuturnis ac operosis negotiis longe alienae; ultra rerum superficiem raro penetrandi cupidae; rebus frivolis, et quaecunque animos multorum
simul

simul occupent, gaudentes ; ad res subito oblatas trepidae, apertae, temerae ; ad amicitiam proclives, atque celeriter sine suspitione confidentes ; integritate tamen et fidelitate interdum leviter vacuae.

Ab hoc omni prorsus re, ex diametro opposita, differt temperamentum melancholicum.

Temperamenta nuncupata simplicia, plerumque inter se sunt commista ; sed in omnibus malo hysterico laborantibus, sanguineum aliis, magis minusve praepolet.

POTESTATES NOCENTES.

Causas rite investigandas, aliquo sub ordine disponere conati sumus, sequenti in

T A B U L A.

Ex potestatibus nocentibus, recta in cerebrum et genus nervosum agentibus, recensendae sunt,

I. Stimulantes.

1. Internae.

A. Emotiones animi excitantes.

a. Ira.

b. Gaudium.

c. Amor spe et voluptate stipatus.

d. Notiones venereae.

e. Odium acre et potens.

2. Cor-

2. Corporeae.

A. Odores vehementes, suaveolentes, vel ingrati, generis stimulantis.

a. Varii.

II. Sedativae.

1. Internae.

A. Emotiones animi reprimentes.

a. Metus.

b. Moeftitia.

c. Curae et sollicitudines.

d. Amor exspes.

e. Invidia.

f. Zelotypia.

2. Corporeae.

a. Opium.

b. Liquores spirituosii.

c. Thea et coffea.

d. Nicotiana.

e. Venus immodica.

f. Lucubrationes.

g. Odores suaveolentes, vel ingrati, generis sedantis.

aa. Varii.

h. Exercitatio cujusvis generis immoderata.

i. Calor diuturnus.

j. Aër humidus, et effoetus.

k. Frigus, praesertim pedibus admotum.

l. Morbi praegressi.

m. In-

- m. Ingesta, qualitate narcotica vacua, nocentia.
 - aa. Acida.
 - bb. Pinguia.
 - cc. Viscida.
 - dd. Inflantia.
 - ee. Dura.
 - ff. Luxuriosa, exaestuantia, et opipara.
 - gg. Liquida nimium usitata, praefertim calida.
- n. Ingesta quantitate nocentia.
 - aa. Cibi redundantia.
 - bb. Defectio ejusdem.
- o. Alvus diuturne astricta.

E potestatibus nocentibus, ex eventu in cerebrum et genus nervosum agentibus, recensendae sunt,

- I. Stimulantes, utpote plethoram augentes.
 - a. Vita sedentaria et umbratilis.
 - b. Diaeta lauta, et concoctu facilis.
 - c. Calor subito auctus.
 - d. Evacuationes solitae suppressae, vel neglectae.
 - aa. Varias.
- II. Sedativae utpote humores minuentes.
 - a. Nimia humorum, praecipue sanguinis, evacuatio.
 - aa. Morbi.
 - bb. Medicina.

Quoniam

Quoniam singulas causas hic enarratas fufe explicare, ultra juftos limites hanc differtationem longe produceret; pauca tantum de his, ex tabula quodammodo in lucem prolatis, dicere fufficiat.

Primum confiderandas fefe offerunt animi emotiones.

Ex omnibus caufis pathemata vehementiffime, quia faepe directius in animum fenfilitatis originem agunt; et eorum poteftatem fere immenfam, in morbis dictis nervofis, quotidiana experientia docet: Sed in nullo malo majora incommoda, quam in hyfterico, edunt. In Valetudinario Edinburgenfi, quamlibet paroxyfmo hyfterico laborantem, aliarum oculis obiectam, fimile malum quoque in iis, quae ad morbum proclives erant, faepe moviffe, longe lateque notum eft. Praeter horrorem quoddam principium, unde ofcitant et tuffientes imitari solemus, adefse videtur. Animi affectus etiam, vi imaginationis vividae aggravati, per ideas affociandi facultatem, hyfteriam excitaffe, nemo non compertum habet. Exempla infignia mulieris epilepfia correptae, quoties templum ullum ingrederetur, Sauvagefius, alterius gravidae vomitu affectae, quoties ftola quaedam confpiceretur donec peperiffet, Cullenus nobis tradiderunt. Praeterea animi affectus deprimentes, vitam fedentariam umbratilem, et errores fere omnes a rebus non naturalibus dictis, morborum fere omnium fcaturiginem nunc dierum praebere exiftimatis † pendentes,
in

† Tiffot's introduction to the difeases of people of fafhion; Brunonis Praelect.

in fodalitium trahunt. Horum affectuum alii potestati-
bus stimulantibus, alii sedativis gaudent, ut effec-
tus ipsorum plane demonstrant; sed modus operandi
in alterutra conditione tenebris spissis obrutus jacet;
et, nisi animi natura divinitus patefacta sit, semper
jaceat necesse est.

Proximi notandi veniunt odores; quibus nihil ex-
ternum, medicis celeberrimis attestantibus, potentius
in hystericas agit. Ex his, propter effectus in homines
vegetos, quidam stimulantibus, alii sedativi dicuntur.
Horum operatio, aequae atque animi affectuum, ob-
scura est.

Aliud causarum agmen, opium, liquores spirituosus,
thea et coffea, nicotiana, venus immodica, lucubra-
tiones, exercitatio immodica, calor diuturnus, frigus
praesertim pedibus admotum, et diaeta exaestuans,
hic notandum est.

Quodlibet fere ex enumeratis, hysteriam primo ex-
citasse, et postea reduxisse, experientia multiplici
comprobatum est.

Per observationes et experimenta multorum, po-
testates hujus catervae sedativae ab omnibus fere
conceduntur; sed harum effectus, directus necne
sit, inter eruditos ambigitur. Ex effectibus subito edi-
tis mihi persuasum est, omnia enumerata vi stimulan-
te recta pollere. Ab iisdem observatio Culleniana,
scilicet collapsus incitationem secundum oeconomiae ani-
malis legem semper sequitur, non parum confirmatur.
Nec alio casta duceret ratio. Quoniam enim vires
ani-

animalium certos terminos habeant, post insolitam, abnormem, nimiamve actionem, renixum plerumque dictum, eas exhauriri oportet.

Ad hysteriam quoque inducendam, aërem humidum et effoetum, et liquida nimis usitata, non parum afferre, haud paucis existimatur; et maximo credo non sine jure. Urbanis, inter multas alias, his causis obnoxiiis, praecipue infestam esse, omnibus notum est. Quamvis igitur noxios quosdam effectus in illis ferrea valetudine gaudentibus, exinde raro statim apparere observatum sit, in his teneriore corpore praeditis potestates exerunt valde notabiles. Aër humidus vi resiliendi ad pulmones explicandos caret; neque ut ficcus aër halitum cutis auferre potest. Hinc sanguinis circuitus perturbatur. Praeterea, si effoetus sit, phlogiston e corpore exhalante absorbere nequit; imo tali mephiti inquinatus haud parum nocere potest. Denique, aequae ac liquida nimis usitata, aër humidus et effoetus corpus solvit, et plenitudini gignendae favet.

Proximi veniunt cibi concoctu difficiles. Hinc aëris fixi effugium et acidi generatio promoventur; unde sedativi effectus, et ventriculi et intestinorum distentio sequuntur.

Nec aliter explicabilis est alvi durities.

Ex caesarum agmine per eventum agentium, calor subito auctus solus et postremus explicationem postulat. Sanguinem, superficiem corporis appetentem, rariorem reddit calor subito auctus; inde in partes

D

inter-

internas calidas reducem, usitatam densitatem haud statim recuperare posse necesse est. Pars sanguinis altera sic magnitudine augetur, dum solida rigida vix mutantur. Hinc plethora, ex qua Wintringham senior celebris morborum phlogisticorum vernorum explanationem tradidit †, sequitur. Viribus vero caloris stimulantibus malum plurimum exaggeratur.

CAUSA PROXIMA.

A symptomatum, feminii, potestatum nocentium, et rationis medendi mox tradendae contemplatione diligente, paroxysmi regulae congruentis causae partem saltem proximae, canalis alimentarii affectum spasticum cum motu antiperistaltico ‡ aucto, esse luculenter apparet. An ulla alia res conjungenda est? Si morbum foeminis proprium esse credamus, in genitalibus mulieribus causam necesse est quaeramus §. In omnibus enim sexui utrique communibus, nulla causa adaequata, quare virorum status mobilis epilepsiam, foeminarum hysteriam induceret, inveniri potest. Mulieres morbis uterinis, amenorrhoea, menorrhagia, lochiorum suppressione vel fluxu immodico, leucorrhoea laborantes, malis canalis alimentarii variis statim plerumque immerfas esse, cuivis medicorum notum est. Praeterea, ex viris egregiis Culleno, Sauvagesio,

† Commentar. Nosologic.

‡ Monroi illustr. Praelect.

§ Vide Prooemium.

vagesio, et Astrucio, hysteriam saepe libidinis paroxysmum, et nymphomaniae aliquantulum alligatam, esse docemur. Inde consensum genitalia inter et canalem intestinum, causam spasmodicum ad sedem hysteriae dirigendi esse, in promptu conjicere est. Sed quoniam gravidas, virgines, malis diversis et etiam natura oppositis jam enumeratis afflictas, malo hysterico obnoxias esse undique conceditur, statum genitalium morbidum mobilitatem propriam esse, concludamus oportet.

Ex his omnibus, affectui spasmodico motum antiperistalticum auctum, et genitalium muliebrium statum irritabilem proprium in mobilem morbidum mutatum, adjicere liceat.

E signis hysteriae anomaliae rite perpenfis, causam ejus proximam canalis alimentarii malum spasticum, vel convulsivum leviusculum, sursum non ascendens, cum genitalium statu mobili jam depicto connexum esse, omnibus, ut spero, perspicuum erit.

RATIO SYMPTOMATUM, QUATE- NUS FACULTAS EST.

Quidam fortasse, quorum in manus haec dissertatio veniat, voces sensilitatem, irritabilitatem, et mobilitatem, explanatas esse vellent. Explicationem igitur sequentem tradam. Sensilitas corporea animantium est is solidorum vivorum status, quo stimulorum exteriorum impressiones in animo percipiuntur.

Irrita-

Irritabilitas corporea animantium est is musculorum status, a fabrica propria et nervorum in illis terminantium sensilitate pendens, quo stimuli vel corporei, vel ex animo provenientes, contractionem eorum ciere possunt. Neque huic res notabilis, scilicet musculorum a corpore semotorum actio brevis, valide objicitur. Quoniam enim actio ista non diuturna est, et quoniam stimulus nervo, vehementiorem agitationem, quam musculo in quo definit applicatus, excitat, e nervo, et non fabrica sua sola, musculus contrahendi potestatem habet. Hinc nervorum frustis excisis statum brevi periturum, velut acui chalybeato magnetem, cerebrum in animalibus magis perfectis impertire, mihi abunde persuasum est.

Per mobilitatem, irritabilitas aucta, qua stimuli contractionem nimis celerem et facilem gignunt, et musculos diffitos praeter naturam in actionem sympatheticam trahunt, intelligitur.

Tot, tamque varia, et explicatu difficilia, quae in hoc morbo occurrunt symptomata, perspicue enucleare, nec viribus meis tenuibus, nec dissertationis hujus limitibus, convenit moliri. Multorum causae facile elucent; aliorum crassis tenebris obrutae jacent. De his ergo et illis catervatim pauca differere, de aliis intricatis, sed explicabilibus, fusius dicere oportet.

Moeror, anxietas.—Harum rerum causarum remotarum modus operandi tenebris spissis involutus est. Irritabilitatem et debilitatem corporis inter et haec mala arctum nexum esse, scire satis est.

“ Suffi-

“ Sufficiat si quid fiat, intelligamus ;

“ Etiam si quomodo quidque fiat, ignoremus.”

Pallor, aspectus tristis, oscitationes, pandiculationes.—A debilitate corporis stabili vel temporaria, arterias sanguineas et genus nervosum afficiente.

Vigiliae, animi perturbatio, formido, trepidatio.—Ab irritabili, mobili, et debili corporis et animi statu.

Cordis palpitatio, et oppressio.—Cum metus vel alia similis causa excitat, debilitati et irritabilitati spasmus superficiei, sanguinem introrsum comprimens, fortasse interdum adjiciendus est. Sed plerumque potestate stimulante sanguinis reditum nimis accelerante, et cor debile et irritabile viribus inefficacibus renitens obruente, vel sedativa potestate vim nervosam fere suspendente, contingere nullus dubito.

Agitationes convulsivae.—A statu nervorum mobili fibras musculosas in contractionem ciente.

Dolor capitis, clavus hystericus, vertigo, visus obnubilus, tinnitus aurium, muscarum, &c. simulacra.—Interdum a ventriculi statu mala symptomata sunt ; saepe vero e nervorum capitis actione anomala oriuntur.

Lachrymarum fluxus, urinae limpidae copia immodica. Haec ab actione convulsiva arteriarum relaxarum secretionis renalis munere fungentium proficiscitur ; ille ab arteriis lachrymas profundentibus convulsione affectis derivatur. Praeterea, ex ill. virorum Sancto-

rii et Keili experimentis, multis aliis observationibus firmatis, ostenditur, perspiratione impedita urinam copiosiorē reddi.

Incubus, somnus turbulentus, subitus, nec sponte, e somno motus vehemens.—A perceptione molesta ventriculi flatu distenti, in mala sympathetica cerebrum trahente, et ex aorta compressa plethoram in partibus superioribus efficiente.

Irritationis et ardoris sensus, cum mingendi desiderio in organis urinae—E nervorum statu mobili, et musculorum irritabilitate aucta, stimuli usitati impressiones vehementiores incutiunt.

Salivae fluxus, sudores nocturni.—A relaxatione generali, ob nauseam, caloremve sub stragulis coercitum, praecipue glandulas salivarias, corporisve superficiem afficiente.

Pulsus debilis, parvus, frequens.—Ex irritabilitate cor distentionem naturalem non patitur, et a debilitate sanguis, saepe tenuis factus, neque satis valide, neque copia qua debet, expellitur.

Respiratio brevis, crebra, impedita.—A ventriculi distentione pulmones comprimente; vel ab intestina inter et pulmones censensu; vel a perspiratione diminuta, accumulationem plethoricam in partibus internis faciente; omnibusve simul sumptis.

Ventris murmura, globus hystericus.—Ab aëre extricato, in intestini coli flexura praecipue accumulato, et a motu antiperistaltico spastico fursum propulso.

Con-

Convulsiones variae.—A viribus naturae medicatricibus, ex caeca necessitate ad statum morbidum removendum renitentibus †.

Spirandi difficultas, vox suppressa, pulsus fere incompertus.—A spasmō fauces occupante.

Ejulatio, lachrymatio, risus immodicus.—Ex idiosyncrasia, vel aequae inexplicabili sympathia.

Oculi clauduntur.—Quia vis nervosa, neque animi imperio, neque stimulo corporeo, in musculos palpebrae superioris immittitur.

Alvus astricta —A debilitate solidorum, cum acidi et aëris extricati potestatibus sedativis, canalis alimentarii irritabilitatem reprimentibus.

Flatus coerciti, sphincter ani praeter naturam contractus.—A spasmis variis intestinorum partibus defixis.

Fabula absurda.—Fortasse a cerebri collapsu ‡.

Symptomata circiter mensium fluxum ingravescent.—A sensibilitate et irritabilitate, propter sanguinis ad uterum cursum majorem, et inde vasorum distentionem, auctis et alibi diffusis. Plethoram augere sensibilitatem, irritabilitatem, et igitur mobilitatem, e quantitate sanguinis insigni, ad sensus externos quatuor praecipuos, a corde emissa, et statu penis erecto, abunde manifestum est.

Post

† Hales's Statical Essays. Ubi a statu debili et inani, convulsiones oriri, experimentis clare demonstratur.

‡ Vide Cullen's Physiology.

Post paroxysmum dolor, languor, lassitudo. A convolutionibus vires vitae exhauriuntur, non secus ac ab omni exercitatione immodica.

Dyspepsiae signa.—Ab atonia generali, ventriculum praecipue afficiente, flatui et acido locum praebente.

Dolores vagi, faucium et thoracis angustia, paroxysmi asthmaticis similes.—E vi abnormi, sympathiae progenie, in habitu mobili, nervorum extremitates dolent. A spiritus vini tenuioris pauxillo, statum sanum novum morbidum loco inducente, syncope ingruens saepe statim avertitur, et manuum tremor abigitur. Statum igitur nervorum facile variare apparet. Ab eadem vi anomala spasmus in thorace subinde recurrit.

Rubor faciei fugax, ardor subito excitatus.—Ab actione topica arteriarum extremarum phlogiston evolvente †. Sed per saepe fallax caloris sensus est, et vi nervosae abnormi tribuendus.

Vertigo ad vacillationem.—An a mobilitate, potestate nocente, ventriculo praecipue applicata, celeriter aucta, et inde actione nervorum anomala oritur? A paralyti electrizatione propere convalescentes, ob inusitatam agendi facilitatem, non debilitatis sensum, vertigine saepe correptos, et titubantes, vidi.

Animus demissus, morosus.—Quo debilius est corpus, eo plerumque minus audax, et ad adversa sustinenda aptus est animus. Intra debilitatis limites quosdam iracundior etiam est.

Tuf-

† Praeclari Duncani Praelect.

Tussicula sicca cum suspiriis.—A sanguinis, vel languide propulsi, vel a ventriculo inflato in cursu suo per aortam impediti, vel a perspiratione impedita nimis abundantis et versus interiora impulsis, in pulmonibus accumulatione; vel a ventriculo inter et pulmones consensu.

Pulsatio insignis.—A debilitate et irritabilitate arteriae convelluntur, et sensus novus etsi levis, usitato quamvis multo vehementiore, magis molestus est.

Amor effraenus vitae et voluptatum.—Debilitatem et irritabilitatem corporis similem animi statum efficere, alibi declaravimus; et indulgendo, ut alia pathemata, amor sui crescit.

Calorem generandi potestas minor, perspiratio diminuta, mensium fluxus immodicus vel suppressus, fluor albus.—A majore minoreve irritabilitate, debilitate, et laxitate, cum sanguinis quantitate varia.

Macies, cutis lurida, oculi tristes, spiritus foetidus.—A vigiliis, ventriculi statu, et atonia generali.

Icterus, tympanites, ascites, epilepsia, apoplexia.—A ventriculi debilitate, sanguinis circuitu languido, et cerebri collapsu, hi morbi oriuntur.

Animi sensilitate praeditae, ab anno aetatis decimo quinto ad tricesimum quintum, virgines viris maturae, sine prole nuptae, viduae juniores, urbanae, saepius hysteria correptae.—Propter arctum hos status inter et plethoram vel mobilitatem nexum.

Virgines aspere patiuntur.—Convulsiones ob vigorem vehementiores sunt.

Pro paroxysmo regulae congruente saepe syncope.—
Si collapsus ultra limites quosdam procedat, vires medicatrices reniti non possunt.

Colica, dysuria, ischuria.—A canalis intestini et instrumentorum urinae irritabilitate, et instrumenta urinae inter et canalem alimentarium, et genitalia consensu.

Partes ejusdem corporis diversas inter se, et cum animo, cui domicilium praebent, consentire, etiamsi modus operandi nos lateat, vix mirum est. Sed sympathia inter animos diversos, qua status animi varii, ab auctore ill. Smith ornate depicti †, expedite communicantur, et morbi similes excitantur, vere mirabilis videtur.

D I A G N O S I S.

Si hysteria et mala cognata diligenter perpendantur, plerumque facillime dignosci possunt. Quamvis hysteriae et hypochondriasi symptomata multa interdum communia deprehenduntur, tamen plura cuiusvis propria insignem testantur distinctionem. Hypochondriasin inter et hysteriam regulae congruentem, vix major, ni fallor, quam rabiem caninam inter et hypochondriasin, similitudo apparet; praeterea sagacitate ill. auctoris usitata, in ordinibus nosologiae methodicae diversis, locos hi morbi sortiti sunt. Tamen

con-

† Theory of moral sentiments.

consuetudini, hoc seculo sensum communem et omnia praegravanti, obtemperans, inanem laborem fortasse impensurus sum. In hysteria regulae congruente convulsionibus manifestae, in hypochondriasi nullae occurrunt. In illa sensus globi ab imo ventre ad fauces ascendentis percipitur; in hac dolor plumbeus, circa hypochondria, vere immutabilis sentitur.

In malo hysterico respiratio ad suffocationem usque intercepta, cum faucium strangulatione vehementi, et voce perdita observatur. A malo hypochondriacae haec symptomata sunt longe remota. His superaddi possunt omnes notae, quibus hysteria anomala ab hypochondriasi dignoscatur.

Majoris momenti est hysteriae anomalae ab hypochondriasi discrimen.

Morbus muliebris, a pubertate plerumque ad tricesimum quintum aetatis annum, hysteria infestat. Morbus virilis, ab anno quadragesimo praecipue ad vitae finem, hypochondriasis affligit. In hysteria animi deliquium saepe, in hypochondriasi vix unquam, occurrit. Hystericae per intervalla valetudine alacres fruuntur. Hypochondriaci immutabiles, moesti, et anxii observantur. Hysteria a dyspepsia saepe, diu vexans, vacat. Hypochondriasin malum ventriculi insolitum quasi nuncius semper praecedat et denotat. Hysteriam saepe potestates nocentes statim excitant, hypochondriasin gradatim saepe iteratae inferunt. Hysteria eas, temperamento sanguineo jam depicto, exquisitaeque generis nervosi sensibilitate praeditas, invadit. Hypochondriasis

driasis eos, qui temperamentum melancholicum, quod sanguineo omni prorsus re ex diametro oppositum esse supra demonstravimus, nacti sunt, excruciat. Postremo, calor et regimen stimulans, hystericis noxia, hypochondriacis salutifera sunt; et contra, frigus, et sine stimulo tonica, in hysteria prodesse, a Culleno semper venerando in hypochondriasi nocere comperta sunt.

Proxima considerandam sese offert epilepsia. Epilepsia securitatem stabilem, extra paroxysmum, quasi comitem habet. Hysteria animum desperantem et varium sibi adjungit. Hystericis animi deliquium saepe, epilepticis vix unquam, imminet. Illis vigiliae, dolores vagi, et tussicula sicca saepissime, his perraro, contingunt. Sensibus internis et externis abolitis, et motibus convulsivis generalibus, epilepsia stipatur. Convulsionibus topicis, motu corporis trunci in gyros coacto, sensibus semper, nisi delirio post paroxysmi tentationem ingruente, integris, hysteria distinguitur. Circa os spumam plerumque epilepsia, nunquam hysteria laborantes habent. Globo hysterico ascendenti, et strangulanti, nihil simile in epilepsia observatur. Epilepsia laborantes eorum, quae circa se acciderint, ignarae sunt, sed hystericae, dictorum, gestorumque, nisi delirio perstante, bene meminerunt. In epilepsia digiti in pugnum collecti volas manuum fortiter imprimunt, et vix magna vi extendi possunt†; sed in hysteria

† Observatores exquisiti Hoffmann. Stahl.

ria liberi vacillant. Signa jam enumerata, si mulieri antea hystericae aliter eveniant, malum in epilepsiam hysterica mutatum, luculenter, me iudice, demonstrant.

Proxima syncope notanda est.

Syncope hysterica † a syncope vera differt; quia in hac pulsus penitus cessat, in illa languidus remanet. In syncope hysterica, respiratio motu flocci lanae vel pennae levis ori admoti, vel halitu in speculum nitidum percipitur; sed in syncope vera, nisi versus finem progrediente, nullis artibus detegitur. Syncope hysterica plerumque longe diutius quam syncope vera durat, et huic sudores frigidi, cum pallore faciei majore, proprii sunt. Syncopen hysterica facile, veram vix excitant pathemata. Syncope hysterica correptae animum varium et mutabilem, ventris plerumque murmura, urinae limpidae copiam profusam, saepe globi in abdomine volventis sensum, cordis palpitationes, agitationes in corporis partibus exiguis convulsivas, vertiginem, aurium tinnitum, vigilias, dolores vagos, et saepe tussiculam siccam, patiuntur; syncope vera autem affectae nulla similia experiuntur.

Hysteriam et phthisin pulmonalem inter similitudo nulla fortasse videbitur. In hysteria tamen sanguinem iterum iterumque detractum, hunc ob errorem, se vidisse

† Vox impropria usitata vix obsolescit.

vidisse ill. Prof. Gregory junior nuper bene monuit * : Quaeque ipse semel atque iterum vidi. Pauca igitur de hysteria anomalae a phthisi pulmonali discrepantia dicere liceat. In hysteria tussicula sicca et frequens, in phthisi pulmonali tussis plerumque humida et rarior est. In hac animus stabilis et audax, in illa varius et depressus est. In phthisi pulmonali dolor pectoris circumscriptus et fixus; in hysteria diffusus et fugax. Accessiones febriles, hecticis similes, in hysteria a debilitate pendentes, minus regulae congruentes, quam in phthisi pulmonali, inveniuntur. Hystericas animi affectus multum, phthificas paululum turbant. Hysterici calor nocet, phthificis prodest. Ventris murmura, urina profusa, globi saepe sensus, agitationes in partibus exiguis convulsivae, vertigo, tinnitus aurium, dolores vagi, symptomata vere hysterica, a phthisi pulmonalis signis prorsus sunt aliena.

Morbus unus, haud facile ab hysteria anomala dignoscendus, arthritis sub figura anomala atonica adoriens, notandus adhuc restat. Arthritis seniores robusta valetudine gaudentes, hysteria juniores teneriores maxime tentat. Arthritis dyspepsiam comitem, hysteria nullam, sibi vindicat.

Faucium et thoracis angustia, tussicula sicca, globi in abdomine sensus, singultus proprius sonorus hysteria indicare conspirant. Mala hysterica mulieres saepe, arthritica raro experiuntur. Potestatibus igitur
iisdem

* Praelect. Clin.

iisdem nocentibus utrumque morbum excitantibus, et iisdem fere remediis utroque morbo auscultante, foeminis vel a parentibus arthriticis ortis, morbum incipientem pro hysteria admittere, forsan sapientius erit.

Hoc in loco observare etiam liceat, multas puellas et mulieres, fortis praecipue melioris, varias ob causas, hysteria, more quodammodo pantomimico, adeo bene fingere, ut dolus a cognatis et medicis vix detegi possit. De hac re sic loquitur auctorum apud foeminas facile princeps :

“ The colick, in the stomach I mean, is a clean
“ genteel distemper, and by no means below women
“ of the first fashion.”

Discrimen hic, ex potestate nocente, ex aegrotae animi statu et moribus, ex ludis publicis, aliisve rebus exoptatis, et denegatis morbum aggravantibus, artibusque similibus, patefacere conandum est.

P R O G N O S I S.

Non multum discriminis, nisi per alios morbos exitiales, quos in sodalitium trahat, hysteria alit ; sed terrorem multum incutit ; et, quoniam mens ipsa, unde maximum expectandum est praesidium, laboret, morbumque foveat, curationem saepe eludit. Quo junior hysterica est, eo spes major ; hysteria enim impuberem adorta, haud raro circa pubertatem terminatur. Malum ante nuptias aggressum, saepe ubi parere incipit aegra, statim desinit. Mobilitas sub aetatis incremen-

to emendatur ; et igitur morbus, hæcenus rebellis, non raro sine ope cessat. Mala hysterica non modo cursu annorum, plethoram et mobilitatem, genitalium præcipue, minuente, sed mutatione locorum, dietæ, et vitæ regiminis, sine multa remediorum et medicorum ope, sanata fuisse, crebris constat exemplis. Quo sæpius malum invadit, quo vetustius est, quo graviora symptomata excitantur, quo respiratio et pulsus magis afficiuntur, quo altiores radices seminium fixit, quo leviores sunt potestates nocentes quæ paroxysmum inferunt, quo magis imbecillis et valetudinaria hysterica est, quo magis animus demissus, et quo paroxysmi diutius durant, eo periculosius et rebellius observatur. Hisce autem contraria, minus periculi, et sanationem faciliorem indicant. Morbus a mobilitate illa pendens, quæ ex inanitate magis quam e plenitudine oritur, plus habet periculi. Si malum a potestatibus nocentibus facile evitandis, liquoribus scil. spirituosiss, thea, &c. originem trahat, facile, si ab aliis, amore sine spe, notionibus venereis, &c. aegre admodum summovendis, difficile, curationem accipit. Si sensibilitas adsit exquisita, ætas protracta, ac ipsum malum hæreditarium, et temporis diuturnitate in pertinacem habitum degeneratum, illud penitus sanare forsan impossibile, levare perarduum erit.

“ Naturam expellas furca licet, usque recurret.”

Judicia terminationis lethalis sint cauta et diu perpensa ; plures enim pro desperatis habitæ convaluerunt.

runt. Talibus tamen convalescentibus, quod facile hysteriam recidivam mulieres patiantur, solamen solum plerumque est promittendum.

Spes sanationis in hysteria raro penitus abjicienda; et, quando curationi non obstat labes haereditaria, animus iners et indocilis, vel corpus morbo vel gravibus annis confectum, re familiari idoneorum remediorum facultatem praebente, morbum assiduitate et tolerantia in regimine appposito profligari, plerumque, ut videtur, cum fide promittendum est.

CONSILIA MEDENDI*.

Nunc ad ultimam hujusce opusculi partem, scilicet hysteriam curandi rationem, perventum est. Consilia huic aptissime accommodata in quatuor sequentia sese resolvunt.

1. Seminii et potestatum nocentium effectus noxios praecipuos praevertere, vel modicos reddere.

2. Potestates nocentes evitare, praevenire, summovere, vel corrigere.

3. Seminium diminuerere, vel penitus amandare.

4. Symptomata quaedam morbum augentia, vel curationem impedientia, mitigare vel amovere.

F

Ab

* De hysteria symptomatrica nihil dicere volo. Sed morbus diu symptomaticus, primario tandem amoto, ex consuetudine, aliisve causis, idiopathicus manere potest. Tales igitur in hoc loco considerare necesse est.

Ab hysteriae causis earumque effectibus rite perpenſis, haec curandi conſilia, ni fallor, dilucide oriuntur. De primo:

Ex causis hysteriae, haec mala notabilia, paroxysmus regulae congruens, ſyncope hysterica, et colica ſymptomatica ſequuntur. Ad conſilium igitur hoc implendum, imprimis utilia ſunt antipafmodica †, et ſtimulantia. Si ſymptomata praenuncia paroxysmi regulae congruentis ſyncopes vel colicae ſentiantur, utilitas ſtabilita his malis obviam eundi, aequae ac dolor et moleſtia, idem facere clare et potenter jubent. Augentur enim talibus malis ſolidorum atonia et mobilitas; unde et ex conſuetudinis pertinacis poteſtate, recurſus frequentiores vel rebelliores evadunt. Si hysteriae regulae congruentis ſit ſpecies fauſta, ſcil. ex mobilitate ſtatu plethorico ſtimulata, ſanguinis detractio indicata videretur. Detractio ſanguinis fluidorum quantitatem rapide minuit, tenſionem et aequilibrium vaſorum celeriter mutat, et igitur, opportune ſi facta fuerit, omnibus antipafmodicis plane palmam praeripit. Praeterea, antipafmodica, poſtea forſan praefcribenda, tutiora reddit et efficaciora, ſublato ſcilicet inſigni ſtimulo.

Sed hoc remedium vix unquam iterari debet; quia corpus laxando, id plenitudini reddit magis obnoxium ‡. Per intervalla ergo exercitatione auſta, et victu

† Per hoc vocabulum potentiora antipafmodica, ſedativa nuncupata, etiam intelliguntur.

‡ Cullen's Firſt Lines, &c.

victu parco, status plethoricus potius tollendus. Si mobilitas a plethora vacet, praecipue si ex inanitate pendeat, sanguinis detractio summe perniciofa est.

Accessionem ingruentem saepe avertunt, felici cum eventu, antispasmodica.

Inter haec spiritus aethereus vitriolicus, opium, hyoscyamus, moschus, camphora, asafoetida, alkali volatile, cicuta, electricitas, rhododendron chrysanthum, valeriana silvestris, animi affectus, semicupium, pediluvium, maniluvium, et fatus, optima videntur. De his, sigillatim sumptis, jam proxime pauca dicenda sunt.

Spiritus aethereus vitriolicus.—Pro remedio palmario in morbis convulsivis spiritus aethereus jure habetur; et vires ejus antispasmodicae indies magis enitere videntur. Haud raro aura epileptica, paroxysmum appropinquantem demonstrante, progredi adhibitus vetat. In malo hysterico feliciores etiam eventus, quam in epileptico, edit. Laus liquoris anodynii mineralis Hoffmanni, quatenus veritati consona, huic remedio debetur. Liquor enim anodynus, nihil nisi spiritus aethereus in spiritu vinoso diffusus, fuisse videtur†. E vi stimulante, narcotica fortasse vacua, atonia nulla, qualis ex opio aliisque, relinquitur. Spiritus hujus usus externus, in doloribus abigendis, a plerisque laudatur; et vomitum et singultum, symptomata clare convulsiva, ab eo ventriculi regioni applicato,

† Cullen's Materia Medica.

cato, brevi et feliciter, quasi carmine amoveri, quo non observantior alter Duncan testatur †.

Opium—In usum a plerisque opium frequenter advocatur, et revera effectibus non sine praestantissimis. Cura tamen opus est maxima, ne usu perfrequenti atonia et sensilitas augeantur. Inter potestates nocentes enumeratum opium, noxa paroxysmo minus perniciofa habendum sit.

Hyoscyamus.—Hic pari ac opium ratione agere videtur. Sedativa haud aspernanda vi potitur; et celebri Duncan extractum administrante, rarius quam opium caput turbare observabatur ‡. Praeterea, in hysteria, potestate potius laxante gaudens, opio iterato longe utilior apparet. Auctor vere gravis Whyttius, se ejus extractum cum fructu administrasse asseverat.

Moschus.—Vires forsan omnium efficacissimas possidet purus et genuinus moschus; sed summa cum difficultate talis comparatur, et nimio pretio, et ideo nunc raro praescribitur.

Camphora—De virtutibus camphorae antispasmodicis maximis, ab ill. Hope, artis Apollinaris exercitatione sagace publica, pervulgatis et stabilitis, inter multos convenit. Effectus autem ejus admodum incerti cognoscuntur, neque semper periculo carent; quippe qui a parva quantitate interdum vehementissimi, a largiore aliquando parvi omnino, observantur. Vires sedati-
tivas

† Praelect. de aegrot. chron.

‡ Ibid.

tivas fortes et utiles maniaci saepe experti sunt ; et perpauca remedia corporum status diversos melius demonstrant.

Asafoetida.—In locum aliorum gummi foetentium, non absque gravi causa, asafoetida suffecta est.

Potestates ejus salutiferas quotidianus in spasms intestinorum usus docet. In hysteria perutilis est ; flatus expulsionem favet, distentionem exinde prohibet, alvum leniter solvit, et saepe iterata damnum corpori vix infert.

Alkali volatile.—Eodem fere modo alkali volatile optimos edit effectus. Sed, acido saepe irritanti obviam eundo, vires celeriter exhauriuntur, et haud facile quantitas ejus satis larga tuto exhibetur.

Cicuta.—Velut opium sensilitatem minuit, animum exhilarat, et effectus alios narcoticos edit. Has vires possidens, cur in hysteria neglecta sit, vix ratio danda est. Insuper, potestatibus tonicis valde aestimandis gaudere existimavit vir clarus Clerk †, et idem adhuc docet sagax Hope ‡. In pertussi saepe, rheumatismi statu irritabili nuper, felices effectus in medium prodidit §. Ex omnibus simul sumptis, quare neque ad paroxysmum praevertendum, neque tollendum seminum, in usu publico, quatenus scio, adhibita fuerit, non parum mirum est.

Elec-

† Vide Phys. Essays, de arthritide anomala imperfecta.

‡ Praelect. Botan.

§ Praeclarorum virorum Homii et Duncani Praelect. ; Butter on Kinkcough.

Electricitas.—In hysteria ignis electrici usum multi mirabuntur, et fateor non sine gravi causa. Quicumque vero celebris Duncani asseverationem, scilicet, electricitatem haud minus efficacem existere, ad sensum nimium et morbidum minuendum, quam ad restaurandum debitum sensum corpori praeter naturam torpenti, audiverit *, et usu fausto publico saepe repetito stabilitam, testis oculatus viderit †; potius cur in hysteria raro electricitas applicata fuerit, mirum existimaverit. In tetano et trismo, spasmos solvendi vires efficaces electricitas, Doctoribus Watson et Spry administrantibus, exeruit.

Ferguson praeclarus gastrodyniam per succussus electricos sustulit ‡. De Haen eruditus choream St. Viti, morbum convulsivum a debilitate pendentem, electricitate saepe curavit §; et hoc anno celebris Home, istiusmodi exemplum unum, eodem remedio, quasi principe profligavit ¶. Lindhoults epilepsiam igne electrico amovebat ¶. Illust. Hope morbos convulsivos, atque hysteriam ipsam, electricitate haud raro olim consopiebat ††. Forsan igitur usus ejus in valetudinario Edinburgensi, ob rotae electricae saepe fractae incommoda, omissus fuit. Machinae ad valetudinarium pertinentis statui imperfecto, vel simili causae fortasse,

* Praelect. de mult. aegrot. chron. et Cases and observations, &c.

† Ibid.

‡ Introduction.

§ Ratio medendi.

¶ Edinb. Infirm. Reg.

¶ Med. Comm.

†† Edin. Infirm. Registr.

fortasse, etiam tribuendus est ignis electrici in paralyfi inanis successus. Clarus enim Duncan, electricitatis admodum avidus, longe feliciores effectus in medium profert. Wesley hysteriam electricitatis usu sustulit †. Mulier irritabilis conjugata, sine prole tamen vivens, morbum a cognatis scientiae medicae imperitis, colicam mihi nominatam, saepe experta est. Multis remediis in paroxysmo uno incassum tentatis, succussus electricus unicus malum statim abegit.

Neque metu solo agere videbatur; morbus enim iterum atque iterum recidivus, succussu uno vel altero, ad curationem usque perfectam, semper profligatus fuit.

Rhododendron Chrysanthum.—Hoc remedium narcoticum Siberiae luxus nobis suppeditavit ‡. Vires ejus sedativas patefecit eruditus Home §. A viribus hisce, cum auxilio nuper rheumatismi statu irritabili laborantibus, sub doctoribus Home et Duncan tractatis, praebito, usum in hysteria mihi proponere liceat. In genus nervosum sicut opium agere videtur; hinc nervis rheumatismo praecipue laborantibus formicatio communicatur ||. Formicatio, curationem sequentem indicans, dilucide sentiebatur et clare depingebatur, a quibusdam aegrotantibus, per peritos Home et Duncan tractatis.

Valeri-

† Desideratum.

‡ Medic. Comm.

§ Clin. Exp.

|| Duncani Praelect.

Valeriana silvestris.—Post Fabii Columnae, herbarum periti, epilepsiam fugatam, valerianae fama increbruit. Virium in feles non expers est; harum enim cerebrum vehementer turbat.

Hae, ex omnibus animalibus domesticis, morbis generis nervosi saepius laborant; et forsan hanc ob causam, valerianam, natura jubente, appetunt. In speciem humanam, nunc dierum, ullos vix edit effectus; et, nisi capitis dolore urgente hysterico, felici cum eventu, a paucis, praeter admodum fortunatum De Haen, adhibita est. Forsan tamen quantitate exigua herbae male siccatae, eventus faustus saepe frustratus fuit.

Animi affectus.—Tum excitantes tum reprimentes, quamvis natura sibi invicem oppositi, in hoc morbo saepe profunt, aequae ac utriusque generis remedia externa, scilicet stimulantia et sedantia Timoris potestatem, in domo qua pauperes ex eleemosynis publice aluntur, in civitate Harlemenſi, eruditus et sagax Boerhaavius demonstravit. Ingens autem et subitus terror, ni fallor, semper evitandus est, et potius minis futurorum periculorum, nisi contra morbum vires ipsa exerat maximas, terreatur aegra, quam malis imminentibus. Male vero, et contra tum linguae usum tum experimenta, pro tonico remedio habetur timor. Opium veluti, vel quodvis aliud validum remedium, impressionem fortem efficit; et si a futuro periculo adultis incumbente, vel a praesente aut praeterito, quod pueri a futuro male distinguere solent, vel cujus repetitionem a levissimis causis metuunt, oria-

tur,

tur, plerisque aliis longe diutius durat, et in hoc solo, ut mihi videtur, iis antecellit.

Semicupium, pediluvium, maniluvium, et fots.—

Haec remedia laxando, et sensus gratos generi nervoso communicando, in morbis convulsivis et spasticis, summa commoda pollicentur; et ab erudita antiquitate, ill. Whyttio nuper, aliisque, multis laudibus accumuluntur. Quamvis seminium saepe iterata augeant, tamen paroxysmo obviam eundo, mala paucorum tentaminum ample rependunt, et vereor ne nimis spreta sint.

In paroxysmi remissionibus, nisi faucium angustia, nil in ventriculum transire admittat, antispasmodica hystericis bono cum successu propinantur. Si vero contractio fortis prohibeat, enemata ex antispasmodicis facta tentanda, et in quantitate permagna injicienda sunt.

Interea, per frictionem faucibus et abdomini adhibeatur spiritus aethereus, essentia Ward, vel balsamum anodynum; exhibeatur ignis electricus; naribus antispasmodica stimulantia, praecipue alkalina aut foetida, admoveantur; et antispasmodica relaxantia, usui externo accommodata, in usum advocentur. Haec postrema in paroxysmo mensium adventum praegrediente, mensium fluxum, spasmus solvendo, accelerabunt, et symptomata magnopere igitur levabunt. Ligamina ampla circa abdomen mulierum notionibus concedenda sunt; praeterea intestinorum partes distentas compressione sua cum fructu sustinent.

Antispasmodicorum natura sagacitatem hominum adhuc eludens, usum eorum empyricum, animo humano ingratum, et minus utilem efficiat, necesse est. Hinc quibusdam ex omnibus pro morbi stadio, aegrotae habitu, &c. electis, fidere non audemus; sed plerisque incassum adhibitis alia jubemus, et, simplicibus nil proficientibus, ad composita genus nervosum alia atque alia ratione afficientia, impressione scilicet mutata, confugimus.

Ad syncopen praevertendam, aut quam brevissimam reddendam, ratio similis tentanda; sed spiritus aetherei, asafœtidae, alkali volatilis, ignis electrici, et artubus extremis frigidis, externorum relaxantium usus imprimis periclitandus est.

Ut colicae incipienti obviam eatur, vel eadem praesens mitigetur ac tollatur, consilia paria conveniunt. In colica vero, enemata laxantia et antispasmodica, praecipue ex opio, spiritu aethereo, et asafœtida composita, ignis electricus, spiritus aetherei usus externus, semicupium, et fœtus, optimos pollicentur effectus. Si vomitus premat, enemata et pilulae ex opio, semicupium, spiritus aethereus, et haustus effervescentes anodynii, praecipue indicata sunt.

Enemata simpliciter laxantia, nulla scilicet vi antispasmodica gaudentia, ex oleo ricini, sale communi, terebinthina, vel fenna, aliis praeferenda. Si haec omnia remedia nihil juverint, quod raro occurret, post vomitum infusi senae limoniati Ph. Lond. quantitas exigua, saepe repetita, pulvis e jalappa compositus Ph. Edin. oleum ricini, pulvis e jalappa cum mercurio dulci,

dulci, cathartica in colica, ut videtur, optima, in ventriculum recipienda sunt.

Emplastra epispastica, vel cataplasmata antispasmodica, remediorum magis potentium usum diu impediunt, plerumque despicienda.

2. Potestates nocentes evitare, praevenire, summovere, vel corrigere.

De hac re, per se quadantenus manifesta, tempus et dissertationis limites, quaedam imprimis memoratu necessaria, et observatu digna, leviter dici solummodo concedunt.

Amor.—Ad amorem evitandum et praeveniendum, libri, et de hoc pathemate colloquia, fugienda. Ad amorem summovendum vel corrigendum, modi similes usurpandi, et impressiones ab externis, quae animum dirigant, ne intus spectet, et alta vestigia ibi relicta pervolvat, appetendae sunt. Victus minimum stimulum praebens, et exercitatio ad laborem in consortio amoeno aucta, fructum pollicentur optimum. Ex omnibus otia minus fovenda; de quibus Ovidius sententiam suam sic expressit † :

“ Haec, ut ames, faciunt; haec, ut fecere, tuentur :

“ Haec sunt jucundi causa, cibusque mali.

“ Otia si tollas, periere cupidine arcus,

“ Contemptaeque jacent, et sine luce, faces.”

Rousseau similem tradidit opinionem ‡.

“ On

† Remedia amoris.

‡ Emile, tom. 3. p. 142.

“ On a fait Diane ennemie de l'amour, et l'aller-
 “ gorie est très juste ; les langueurs de l'amour ne
 “ naissent que dans un doux repos ; un violent exer-
 “ cice étouffe les sentimens tendres.”

Notiones venereae.—De notionibus venereis remedia similia necessaria, et optima sunt. Lascivos sermones et lectiones de rebus venereis aegrotæ sedulo vitent. Notiones venereae sine amore saepe inveniuntur ; sed hic contra plerumque ab illis comitatur. Virginibus et viduis hystericis, sine discrimine, matrimonium praescribendi mos summe, ni fallor, perniciosus praevalescit. Quid enim exinde sequitur ? Matrimonio apto raro oblato, et sollicitudinibus inde, et notionibus venereis, ad nymphomaniam usque fortasse auctis ; libidini et bonae valetudinis recuperandae desiderio effraeno succumbere tandem coactae, nuptias per vitam lugendas contrahunt, vel in venerem illicitam sese proclives exhibent. Insuper, hystericis ex inanitate et debilitate, matrimonium non solum remedium ambiguum, sed caute evitandum mihi apparet. Si vero mobilitas a plethora, et potestate valida nocente, praecipue amore vel notionibus venereis pendeat, nihil certius, tutius, celerius, aut jucundius morbum profligare promittit. Ex his omnibus, matrimonium, malo hystérico laborantibus nunquam, cognatis circumspectis interdum commendandum, et saepe oblatum recusandum esse videtur.

Metus.—Nil de metu, nisi ideas per associandi facultatem inter se connexas, semper dissociari oportere,

tere, dicendum restat. Ad hunc finem vitae rationis, lecti praecipue mutatio, noctum sub paroxysmis et solitudinibus insomnium theatri, summum pollicetur commodum. Ex eodem principio, medicamenta inutilia, vel noxia existimata, omittenda, vel in aliam speciem mutanda esse, dilucide sequitur. Huic scopo inserviens etiam peregrinatio, minimos suos salutiferos non edit effectus.

Thea, coffea, &c.—Liquores tam gratos deponere, animo invito mulieres saepe coguntur; sed gravi sine causa.

“ Quem fata cogunt, ille cum venia est miser; at
“ si quis ultro se malis offert volens, seque ipse tor-
“ quet, perdere est dignus bona quae nescit uti.”

Ingesta acida.—Omnia vegetabilia magis minusve acida qualitate gaudent, sed alia aliis longe noxiora sunt. Ex egregii Whyttii experimentis, vina quaedam, cerevisiam, praecipue tenuem, succum pomorum fermentatum, mel apium, fructus horaeos, sive recentes sive exsiccatos, &c. multum aquae calcis vim lithontripticam imminuisse, clare elucet. Aliorum observationes recentiores acorem rectiore via demonstrant. His igitur, et aliis similibus, utpote perniciose acidis, in hysteria uti non oportet.

Ad acorem summovendum usurpanda sunt emetica, et horum, quoniam lenissima, infusum theae viridis, florum chamaemeli, vel foliorum cardui benedicti, pulvis seminum sinapis, et tinctura ipecacoanhae, optima esse videntur. Emetica saepe iterata ventricu-
lum

lum debiliorem reddent ; acidum igitur corrigere saepe necesse est. In hunc finem absorbentia, qualia sunt alkali fixum mite, alkali volatile, lixivium causticum majore cum cura administratum, bilis animalis, oculi cancrorum, creta p.p. aqua calcis, et cum acido conjuncta catharticum laxans, magnesia genuina usta † ; atque etiam demulcentia, extractum glycyrrhizae, et mucilago gummi Arabici spissa, felici cum eventu adhibentur.

Ut acori obviam eatur, diaeta bene eligenda est ; de qua paucis postea mentionem faciam.

Inflantia — Doctissimi Hales experimenta aliorum observationibus firmata, plurima vegetabilia, et inde parata, aëre scatere demonstrant. Ex his pro acidis memorata, saccharum, legumina, et panis calens vix ex clibano extractus, cum multis aliis jure recensentur. Haec ergo, praecipue acida inflantia, cane pejus et angue evitanda sunt. Flatui summovendo stimulantia aromatica et foetida, aqua menthae piperitidis, aqua cinnamomi, spiritus lavendulae compositus, nux moschata, caryophilli aromatici, zingiber, semina coriandri, oleum anisi, semina cardamomi minoris, spiritus aethereus, et asafœtida, bono cum successu interviunt.

Flatus evolutioni occurrendi modus ad victus rationem, posthac leviter notandam, spectat.

In

† Philosophi vere magni ; Black's experiments, &c.

Ingesta quantitate nocentia.—Fauſta mutatio gradatim fiat; et meliorem regulam generalem, quam illam de dyspeſſiae curatione, a Prof. Gregory juniore prolatam, nempe, “tenuem plerumque divitibus diaetam, lautam pauperibus prodeſſe†,” me ignorare fatendum eſt.

Alvus aſtriſta —Huic optime ſuccurrit diaeta; ſed in hoc morbo vegetabilia recentia acida, et fluida fermentefcentia, poteſtate cathartica imprimis gaudentia, utpote pernicioſa deponenda. Omnium remediorum domeſticorum panis craſſus, in fermentationem acidam paululum provectus, praetantiſſimos edit effectus. Sic factus vix fermentationem vinofam ſuſtinet, ventriculum celeriter pertranſit, inteſtina craſſitie praecipue, ſed etiam acore ſtimulat, et inde alvi ſolutionem gignit. Praeterea, nimios vel haud ſufficientes perraro edit effectus. Catharticis a medicis, qui humorum pathologiae totam fere operam dederant, uſitatis, nunc dierum procul amotis, laxantia abſorbentia, ſolutu difficilia in inteſtina craſſa praecipue igitur agentia, et poteſtate aſtringente inſigni praedita, ſaepe in hunc uſum advocantur. Magnesia uſta, flores ſulphuris loti, pilulae aloeticae ſimplices, vel cum aſafoetida, rheum in ore manducatum, tinctura rhei amara, elixir ex aloe et rheo, optima non ſine jure exiſtimantur.

Ex animalibus depromitur victus alkaleſcens, vegetabili aceſcenti penitus oppoſitus, et aëre etiam multo minus ſcatens; victum animale igitur ſolum, vel
maxima

† Praeleſt. Clin.

maxima ex parte, vegetabili plerique anteponunt. Sed huic consuetudini multa valide objici possunt, et inter haec ea quae sequuntur.

1. Liberiores cibi animalis usum insequi saepe plethoram, experientia testatur; et inde princeps morbi causa augebitur.

2. Cibus animalis ventriculum, et quidem totum corpus, magnopere stimulat, febrem generis proprii gignit, et igitur mobilitatem auget, et saepe paroxysmum inducit.

Argumentum ab effectu putrescente diaetae animalis praetermittendum esse duco. Scorbutum enim a cibo animali, dyspepsia persistente, inductum esse, incredulus saepe audiui. Hoc malum sequi dyspepsiae curationem, victu animali diu suppeditato, facile credendum est; et hoc modo solo, ut mihi videtur, exempla omnia prolata explicanda sunt.

E primo argumento, in hysteria a plethora praecipue pendente, cibo animali pleno nihil exitiosius dari posse, colligere licet. A secundo, hystericis debilibus et depletis, excitatu facilibus, cibus animalium laetus summe perniciosus apparet. Quo magis plethorica, vel depleta hysterica sit, eo majore cum cura cibi animalis usus permittendus est. Ad ventriculum debilitatum roborandum, cibus animalis praecipue valet; et igitur necessarius est. Huic tamen scopo quantitas exigua cibi levis dicti, semel indies, vel alternis diebus, nisi exercitatio ad laborem augeatur, optime inservit. Cuniculus, lepus, columba, perdix, scolopax,

scolopax, et aves pleraeque aliae indomitae, et fere omnes domesticae, leves jure censentur. Carnis agninae, ovillae, et bubulae usus parvus saepe etiam admittendus est. Bovis nondum nimis annosi caro solutu facilius invenitur. Vitulinum enim gluten, et vetustorum animalium rigida compages, vasis multis occlusis, ne separentur fibrae, prohibent. Ex hac postrema re, causa, quare pars musculosa animalis pinguis, parti simili macri sedulo anteponenda sit, satis clare patet. Elixia, quoniam minus oleosa, et partibus diversis similiter igne parata, faciliora assis concoctu a debilibus, medicis aliter monentibus, inveniuntur. Opus pistorium, frixa, &c. mediante butyro seu oleo, concoctioni officiente, sedulo semper fugienda. Neque juscula, fluida fermentescentia et acescentia, tuto admittenda. Alimenta falsa, propter stimulum lenem, et corruptionem incipientem, saepissime felici cum eventu, simul cum vegetabilibus, sumuntur. Salem communem, modica quantitate, ill. Pringelius putredini favere inveniebat †; et ventriculo laborantes, natura duce, bonis avibus, plerumque appetunt. Insuper, salis usu Finni fortes et bellicosi, dum Groenlandi ei insueti, plagas septentrionales prorsus similes incolentes, debiles et invalidi observantur ‡. Bene itaque expectandum est, sale communi dyspepsiam hystericam magnopere levatum iri.

Ova avium multarum post ignis actionem forbilis, plerumque facile digeri queunt.

H

Pisci-

† Appendix to Diseases of the Army.

‡ Homii Praelect. Util. de Mat. Med.

Piscibus fere omnibus, utpote oleosis, vel glutinosis, et nimis alkalescentibus, ventriculus maxime gravatur; et, quod mirum videtur, post nullum cibum, citius cardialgia in ventriculo debili sentitur.

“ Sincerum est nisi vas, quodcunque infundis acescit.”

Lac.—Inter nutrimenta vegetabilia et animalia, locum habet lac. Ex omnibus rebus diaeteticis, nil majores nec immeritas laudes quam lac acquisivit. Nutrimentum assimilatu facile, optimum, roborans, sine stimulo praebet. Lac asininum, vel equinum, vaccino utpote minus acescens, nullis coagulis conglutinandum, minus oleosum, et nullis artibus in butyrum convertendum, semper praeferendum est †. Si diaeta lactea ventriculum gravet, post stagnationem lactis detrahatur flos ejus, et lacti aquae calcis pars mensura dimidiata addatur. In hujus mixturae usu paulisper aegra persistat, et felici cum eventu plerumque grata evadet. Ex hystericarum quarundam ventriculis, sed raro, lactis coagula rigide compacta in ora ascendunt; et hunc cibum, tentamine aequo perfecto, illis deferendum plane ostendunt. Ex lacte nil paratum, nisi caseus vetustus et semicorruptus, in hystericarum diaetam ingredi oportet.

Ex vegetabilibus, imprimis cerealia, in farinam redacta, usurpanda sunt, et caeteris longe antecellunt.

Omnia

† Celeb. Young de lacte.

Omnia digeri facillime, quae in aqua promptissime resolvuntur, et vice versa, experientia constat. Omnium ad panem conficiendum, usitatissimum, apud melioris sortis homines, est optimum triticum. Hoc post fermentationis, et ignis hesterni actionem propriam, fermentationis redintegrationi minus obnoxium, et concoctu facillimum fit.

Ex vegetabilibus etiam parca manu usurpanda sunt olera; imprimis cynara, brassica, praecipue cauliflora tenera, celeri, asparagus, spinacea, et beta. His solani esculenti tubera farinosa, vulgo battata, addenda sunt.

E potulentis, panis tosti in aqua molli infusio frigida, principem locum jure tenet. Liquores plerosque fermentatos, praecipue ex byne confectos, utpote saccharum continentes, et inde acescentes, et aërem evolventes, nocere observandum est. Cerevisia vero amara Londinensis, vulgo *Porter* dict. vetusta, et bene lupulata, quibusdam optime convenit. In acidam fermentationem ulterius quam aliae cerevisiae provehitur; et igitur minus fermentationis redintegrationem, et in ventriculo remoram, patitur. Insuper, bene lupulata potestate amarorum quodammodo gaudet. E liquoribus vinosis tenuiora et saccharata evitanda; et meracissima, et probe fermentata, alcoholis quantitate superaddita servata, Portugalense, et Madeirense scil., Burdigalensi et plerisque aliis prohibitis, tantum usurpanda. His liquoribus minima quantitate nocentibus, et consuetudine stimulum postulante, saepenumero cum emolumento, spiritus vini tenuioris sinceri, aqua largiter diluti, substitui possunt. Cibus

con.

consuetus et jucundus, etsi pejor, potius quam insuetus et ingratus, aegrotis saepe concedendus est. Neglecta victus ratione, hysteriae sanationem vix unquam perfectam contingere, experientia firmat. In diaeta mutationes gradatim fieri, inter omnes convenit. Potestatem nocentem semper quaerendam, et inventam praecipue cavendam esse, oportet. Ex tabula vero paululum perlustrata, multae causae nocentes, aegre fatendae, inveniuntur. Difficillimum simul medicum est, quod caute celatur divinare; et hinc crucem, et opprobrium medicorum, mihi persuasum habeo, hysteriae saepe esse.

3. Seminium diminuerere, vel penitus amandare.

Maxima medici cura et remediorum efficacia circa hoc consilium versantur. Seminio enim sublato, seu radice praecisa, fructus omnes emarcescunt. Seminium ex mobilitate et debilitate praecipue constare, jamjam monui; et a plethora has saepe pendere cum aliis docui. Nemo medicinae studiosus, debilitatem et mobilitatem tollere, quam difficile sit, non audivit.

———“Facilis descensus Averni;

“Sed revocare gradum, superasque evadere ad auras,

“Hic labor, hoc opus est.”

Remedia, quae huic consilio cum fide respondent, omiſſis sanguinis detractiōe et regimine diaetetico, alibi satis fuse tractatis, e cohortibus tonicis et amaris dictis depromuntur.

Tonica

Tonica praecipue usitata sunt exercitatio, aër frigidior, cortex Peruvianus, chalybeata, cuprum ammoniacum, aqua frigida, et flores zinci.

Amara aliis jure praelata sunt radix gentianae, radix curfutae, summitates centaurii minoris, flores chamaemeli, folia et cortex aurantiorum.

De singulis pauca in ordine.

Exercitatio non solum laudibus medicorum spectatissimorum, Sydenhamii, Hoffmanni, aliorumque, sed etiam poetarum inclytissimorum ornata est. Pulchre et efficacissime, recta et ex eventu, de ea sic canunt poetae :

“ The first physicians by debauch were made,
“ Excess began, and sloth sustains the trade ;
“ By chace our long-liv'd fathers earn'd their food,
“ Toil strung their nerves, and purified their blood.
“ Vitanda est improba Siren
“ Desidia.”——

Exercitatio solidorum simplicium resiliendi vim, vivorum tonum adauget, et robur et vigorem corpori universo igitur conciliat. *Exercitatio* sanguinis circuitum accelerat, vasa cutis excernentia implet, ventriculum firmat, cibi appetentiam auget, assumptorum digestionem adjuvat ; chylum bonum reddit, sanguinem, virium et vitae thesaurum, laudabilem generat, secretiones, et excretiones plerasque, praecipue cutaneam, promovet ; nutrimentum redundans, et noxium dissipat, justum inter ingesta et egesta aequilibrium

librium servat, et corporis demum statum sanum custodit. Quid multis? Sine exercitationis usu omnibus aliis remediis feminium tolli nequit. Exercitatio corpori nec nocet, nec longo usu virtutes amittit, nec saepe repetita injucunda fit. Omne itaque fert punctum, utile dulci miscendo. Gymnasia antiquorum Apollini, artis medicae Deo, sacrata, ad sanitatem tuendam, et amissam restituendam instituta, imitationem hodiernam, aequae ac observantiam, vindicare sibi jure videntur.

Ambulationem naturalem et utilissimam exercitationem esse, omnibus fatendum videtur; viribus vero aegrotantium admodum fractis, jure evitatur. Equitatio potentissima ab omnibus habetur, praecipue si, in equo imperando, fraenique habenis recte tenendis, animus occupetur. Peregre equitanti nova objecta, grata varietate, animo perpetuo offeruntur; et ne de iis quae sibi propria sunt cogitet, aegram prohibent; curas igitur edaces deponit, et salutifera alacritate explicationem se erigit. Ambulatione equitatio plerisque optabilior est; quoniam lassitudinis expertior continuari potest. Gestatio in curru nimis lenis est ad corpus satis agitandum, vel animi actionem concitandam; praeterea, parum ibi fructus a puro aëre, remedio sane non contemnendo, percipitur, nisi aperta rheda aegra vehatur; et igitur, nisi debilitate vel coeli intemperie austerâ urgente, evitanda apparet.

Exercitationem lenissimam, in nave parva vero et mari turgido satis validam, navigatio profert; nam
nave

nave fluctuante, corporis consentaneus motus requiritur, et igitur in lecto dormienti exercitatio modica et continua praebetur. Diaetae vero incommodis multis navigatio stipatur; igitur prae aliis exercitationibus nullam commoditatem, nisi rebus domi angustis obrutis et debilitatis, pollicetur. Exercitationi ob imbecillitatem, aliasve causas denegatae, maximo non sine emolumento, substitui possunt pannis aridis ac strigili frictiones.

Exercitatio initio lenis, sub jove frigido peracta, iteratione quotidiana, gradatim pro viribus aucta, ante cibum, praecipue matutinum, capta, semper citra sudorem et fatigationem, nisi perleves, esse debet.

Aer frigidior.—Omnes homines, praecipue debiles, commoda salutifera aëris frigidi experti sunt. Coelo calido lassitudine a levibus causis robusti premuntur; debiles igitur anhelantes in cellariis subterraneis, lectis, et cubiculis commorantur; cum vero temperies potius frigida sentiatur, molestiae omnigenae roboris gratus sensus substituitur, animus depressus recreatur, et iter voluptarium sine exercitationis incommodis datur. Quae de exercitatione dicta fuere quodammodo aëri debentur; simul enim ambo plerumque junguntur. Aëris vero frigidioris effectus praestantissimi in cubiculis et lectis percipiuntur.

Cortex Peruvianus.—Inter remedia tonica ventriculo destinata, aureum hoc medicamentum merito agmen ducit, omnibusque aliis longe praestat. Insignes
dotes,

dotes, astringentem, amaram, et quadantenus aromaticam, possidet. Ventriculi tonum firmat; intestinis robur et vigorem conciliat; flatus evolutionem coercet; acidi generationi obstat, genitum quodammodo neutrum reddit; et motus abnormes canalisi alimentarii compescit. Eiusdem insuper effectus, per corpus late diffusi, generis nervosi debilitatem et mobilitatem dispellunt; et ideo pulsum debilem, frequentem, et parvum, fortiolem, tardiolem, et pleniolem efficiunt. Sudores admodum debilitantes cortex Peruvianus arcet, et vires vitae restituit. Cortice Peruviano deficiente, vel aegrotis pauperibus, chincona Jamaicensis et cortex salicis albae adhibeantur †.

Chalybeata — Plurimis medicis, in curando hoc malo, diu familiaris martialium usus fuit. In canalisi alimentarii tono reficiendo, et exinde toto corpore roborando, insignes praestant effectus. Ex omnibus e ferro praeparatis, limatura praestantissima commoda edit. Ab acido enim in ventriculo soluta absorbens, aequae ac tonica, fit. Hac vero forma sola uti, aegrotae tam mutabiles non cogendae sunt. Tinctura enim et sal martis, vinum chalybeatum, et aquae ferratae, praecipue Pyrmontica et Hartfellenensis, limaturae in admodum debilitatis, praestant. Pyrmontica magis, Hartfellenensis minus saturata est; sed haec diutius fortis servari potest; quoniam careat aëre avolante, quo illa scatet. Fontes chalybeati, commoda omnia ab exercitatione, aëre, ferro, et animi oblectamentis expectanda, simul et semel hystericis offerunt.

Cuprum

† Vide Medic. Comm.

Cuprum ammoniacum.—Omnium tonicorum parca manu adhibendorum, hoc remedium, optimo cum successu, administratur. Inter medicos jure celeberrimos, cuprum ammoniacum, prae aliis tonicis, in epilepsia aestimatur; cujus commoda vere magna, in morbo hoc diro profligando, ipse semel atque iterum vidi. In hysteria, epilepsiae malo tam consimili, probabile videtur, hoc e cupro praeparatum lenissimum magnopere profuturum; et in exemplis duobus e tribus, in quibus administratum vidi, brevi abacti sunt paroxysmi. Ex omnibus ejusdem cohortis, ventriculum stimulandi potestatem maximam possidet; et insuper ex eodem metallo pessimi saepe secuti sunt effectus; multi igitur sunt, quibus, nullo suo delicto, in suspensionem venit. Cullenus clarus, in praelectionibus suis, sententiam tradidit, cuprum aequae ac corticem Peruvianum, ante paroxysmum datum, votis administrantis melius respondere.

Aqua frigida.—Antiqui, de diaeta optime eruditi, frigidae vires tonicas multis laudibus ornabant. De qua quoque sic dixit auctor summe venerandus.

“Aqua simplici sola, naturali frigiditate, largius
“hausta, atrocissimas convulsiones profligatas vidi †.”
Potulentorum magna proportio ex aqua constat. Ex his igitur frigidis sumptis, optimi effectus sperandi sunt. Experientia porro docet quotidiana, paucis medicamentis manum a debilitate chronica tremulam, citius

I

et

† Hoffman. de Morbis convulsivis, vol. 2.

et certius, quam potulentis frigidis stabilem reddi. Plerisque dyspepsia laborantibus, potus frigidus, pro remedio haud aspernando, a medicis celeberrimis praescriptus est. Cibi appetitum exacuit, et concoctionem promovet. Quamvis vero interne adhibita, felices eventus edat, tamen externe applicata, effectus salutiferos longe insigniores profert. Quantas lavatio frigida sibi acquisivit laudes, nemo non comperitum habet. Corpus stimulat, vasorum cutis actionem suscitatur, perspirationem inde liberiores reddit; calorem et cibi appetentiam auget; pulsum validiorem efficit; animum exhilarat; et, ut verbis paucissimis utar, instar exercitationis agit. Si vero aegrotas debilis remedium adeo validum et asperum male toleraverit, tunc cura maxima opus est. In principio balneum sit fere egelidum, postea prorsus frigidum; sed paulatim mutatio fiat. His rebus neglectis, ob spasmus superficiei inductum, et aegre solutum, ipse cognovi balneum statim derelictum.

Oportet aegram, subito immersam, brevi solummodo in aqua immorari, et bene postea ficcata, leni exercitatione paulisper uti. Tempus matutinum, vacuo ventriculo, jure optimum habetur. Aqua marina omnibus aliis facile palmam praeripit. Stimulat enim magis et constringit sale, pondere, et motu frigus augente. Praeterea, temperiem longe stabiliorem praebet, et aëris puri, frigidi, et exercitationis effectus, plerumque suis adjungit.

Flores

Flores zinci.—Medicamentum laudibus celeberr. Gaubii, aliorumque decoratum, aegre in defuetudinem abit. Ex hoc principio solo, cur clari quidam medici huic remedio, diu, ni fallor, et saepe incassum exhibito, multum fiduciae dederint, causa fortasse quaerenda est. Hanc rem experimenta intrepida, sed cum sagacitate facta, in publicum nuper edita, clare evincunt *.

Ea quae sequuntur, quoniam minus utilia, cortici Peruviano in effectibus quodammodo consimilia, et propter differtationis longitudinem jam nimiam, leviter percurram.

Radices gentianae et cursutae.—Amaris aliis enumeratis, gentiana et cursuta sunt potentiores; et haec illa amaritiem fortiolem, sed longe injucundiolem possidet. Utriusque amarities purissima videtur.

Summitates centaurii minoris, et flores chamaemeli.—Haec amara non sunt ac alia tam potentia, vel tam pura; sed haud ingrata vel inutilia. Cum cortice Peruviano, flores chamaemeli, dupla quantitate, amaritiem pergratam efficiunt.

Cortex aurantium cum amaritie levi, saporem aromaticum gratum possidet.

Folia aurantium a De Haen, in ratione sua mendendi, multis laudibus ornantur; et vim tonicam quamdam ea habere, erud. Cullenus suspicatur. In celebr. vero Homii, aliorumque experimentis, irrita inveniebantur.

Haec

* Home's Clinical Exper.

Haec omnia amara cibi appetentiam promovendi, ventriculum corroborandi, concoctionem adjuvandi, et robore universum corpus perfundendi, quasdam vires caducas exerere, notum est. Docuit autem experientia, tonica interne adhibita, vel amara diu continuata, ventriculi tonum destruxisse, et mala multa horrenda corpori intulisse *.

Insuper, ex consuetudine vires utiles amittere, inter omnes convenit. Oportet igitur ab eorum usu, per intervalla aegras desistere; et curationem exercitationi, aëri, diaetae, et frigidae praecipue committere.

4. Symptomata quaedam morbum augmentia, vel curationem impedientia, mitigare vel amovere.

Haec symptomata sunt animi perturbatio, vigiliae, dolor capitis cum vertigine et aurium tinnitu; mingendi desiderium immodicum, urinae limpidae copia profusa effluente; dolores renum et vesicae, gastrodynia, tormina, cordis palpitatio, singultus, tussicula sicca, respiratio difficilis; faucium angustia, menorrhagia, amenorrhoea, fluor albus, sudores nocturni, dysuria, ischuria, et perspiratio impedita.

Animi perturbatio — Hic animi status medici alloquentis promissis, scenis novis jucundisque, amicorum moribus festivis et gratis colloquiis, itinere voluptuario cum hilaribus comitibus, per regiones amoenas; ludis publicis, chartulis lusoriis, musicis concentibus, aliisque

* Cullen's First Lines, &c.

aliisque blandimentis, delendus est. A melancholia vero ad festivitatem summam paulatim transeundum. Sicut enim lumen perlucidum subito oblatum, oculus tenebris affuetus, aegre, neque impune, tolerat; ita, a gaudio nimio, animus despondens, de improvviso percussus, statim abhorret.

Vigiliae, exercitatione, caenula ambulante levi, horis duabus ante lectum petendi tempus sumpta, et rebus ad incitas reductis, anodynis consopientibus sunt.

Dolor capitis cum vertigine, et aurium tinnitu, remediis acidum, et flatum e ventriculo eliminantibus, et antispasmodicis externe applicatis, abigendus est.

Mingendi desiderium immodicum, urinae limpidae copia profusa effluente, et dolores renum et vesicae, alumine et uva ursi, astringentibus renum sensibilitatem et irritabilitatem, felici cum eventu, in malis variis minuentibus, et raro anodynis, ut videtur, amovenda sunt.

Gastrodynia vel dolor ventriculi, et tormina vel dolores intestinorum consimiles—carminativis, absorbentibus, et per os, inferiora, et externe adhibitis antispasmodicis, profliganda.

Cordis palpitatio, singultus, tussicula sicca, respiratio difficilis, et faucium angustia—acido et flatu prius abactis, antispasmodicis interne et externe administratis, et emplastris epispasticis, pectori et dorso applicatis, compescenda videntur.

Menorrhagiam, amenorrhoeam, fluorem album, et sudores nocturnos—tonicis plerumque tolli oportet.

Si

Si vero amenorrhoea hystericae vigore adhuc praeditae accidat, antispasmodica imprimis usurpari debent. Sudoribus nocturnis profligandis, acidum vitriolicum, cum bona spe, saepe tentandum esse videtur.

Dysuriam et ischuriam—antispasmodicis modis diversis administratis, emplastris epispasticis, regioni hypogastricae et ossi sacro brevi applicatis, et cathetere pro re nata immisso, amandare conandum est.

Perspirationem impeditam—tonicis, praecipue exercitatione crebra et modica, electrizatione, frictione, affectus mulcentibus et animum exhilarantibus oblectamentis, et vestibus, regioni annique tempori, opportunis, liberam reddere oportet.

Tentamini huic jam finem impositurus, occasionem oblatam opportunam, gratias meritas, omnibus hujus almae Academiae Medicinae Professoribus; necnon Joanni Robison, Phil. Nat. Professore; viris longe lateque jure celeberrimis, Praeceptoribus meis per quadriennii decursum eruditis, semper colendis, agendi laetus arripio. Academiae quoque Glasguensis florentissimae Professores, praecipue Phil. Nat. Moralis, Rei Divinae, et Mathematicae; apud quos, fructu non sine summo, et felicitate cum maxima, tres hiemes degi; viri mihi amicissimi, ob multifariam eruditionem morumque suavitatem insignes, spectatissimi, et notissimi; de me semper optime meriti, maximas sibi vindicant gratias. Alii praeterea viro illustriss. Duncan, ad summos honores medicos, diligentia indomita, judicandi facultate gravi et limata,

ta, et indolis probitate provecto; plurima maximi momenti, vere grata, et magnopere aestimata, medicinae studiosae juventuti, summa cum laude et utilitate, quotannis docenti; gratias quam maximas lubentissime refero.

Ex his vero eximiis viris, duo prae aliis, mihi, et studiosae plerumque universae juventuti, longe charissimi, animi penetralia intima semper occupabunt. Imprimis, in omni literarum genere praeclarus, et medicorum hujus seculi facile princeps, Cullenus; ob ingenii acumen summum congenitum, paucis mortalium datum, cultu indefesso auctum; morum urbanitatem, et beneficia gratuita multa, quibus cognatos meos, amicos, meipsumque, morbis laborantes, effectibus non sine optimis, saepissime profecutus est. Deinde inter philosophos nomen vere magnum adeptus, artium liberalium Maecenas, Joannes Anderson, Phil. Nat. in Acad. Glasg. Professor celeberrimus; tam ob indolis suavitatem, amicitiam intemeratam, et benevolentiam insignem, in me, et universam fere studiosam juventutem expressam, et longe lateque decantatam; quam ob officia praeceptoris privati, et amici optimi, innumeraque fere alia beneficia mihi dilargita: Tot, tantaque emolumenta, cum fructu, et delectatione, ex cursu ejus academico, omnia fere utilia, dulcia, et rei mathematicae peritis, diligenti intuitu intelligenda, complectente; res frivolas vero, aut per se patentes, aequae ac vires humanas, uno conspectu, longe transcendentes, rigide alibi demon-

demonstratas excludente; ad extremum usque vitae terminum grato animo meminisse juvabit.

Universis, singulis, suisque, omnia bona, fausta, et optabilia abunde contingant; et felicitas, ex quovis fonte, simul cum annis auge scat. Valeant prosperissime; et diu in literarum emolumentum, generis humani salutem et ornamentum, et Caledoniae decus et gloriam, vivant et floreat.

F I N I S.